УДК 338.43.01/.01 (075.8)
DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.64-10>

Шимановська-Діанич Л.М.

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту
Полтавський університет економіки і торгівлі

Чернікова Н.М.

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
Полтавський державний аграрний університет

Іщейкін Т.Є.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Полтавський державний аграрний університет

Shymanovskaya-Dianyeh Lyuidmila

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Management
Poltava University of Economics and Trade

Chernikova Natalia

PhD in Economic, Associate Professor,
Associate Professor of Management Department
Poltava State Agrarian University

Ishcheikin Tymur

PhD in Economic, Associate Professor,
Associate Professor of Management Department
Poltava State Agrarian University

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ» ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Шимановська-Діанич Л.М., Чернікова Н.М., Іщейкін Т.Є. Сутність поняття «інноваційний потенціал» як економічної категорії. Висвітлено сутність поняття «інноваційний потенціал» та наукові підходи до його трактування. Систематизовано погляди різних зарубіжних та вітчизняних науковців на поняття «інноваційний потенціал». Досліджено різні трактування вітчизняних та зарубіжних учених сутності поняття «інноваційний потенціал». Проаналізовано основні наукові підходи до визначення поняття «інноваційний потенціал». Охарактеризовано складові елементи інноваційного потенціалу відповідно до різних наукових підходів. Запропоновано визначення інноваційного потенціалу підприємства як сукупність інтегральних характеристик, наявних та прихованих можливостей, які дають змогу ефективно використовувати інноваційні ресурси (сировинні, трудові інформаційні, технологічні) за допомогою інноваційних компетенцій та на основі інноваційних організаційних здатностей для досягнення цілей інноваційного розвитку.

Ключові слова: інноваційний потенціал, економічна категорія, конкурентоспроможність, підприємство, інноваційний розвиток, елементи інноваційного потенціалу.

Шимановская-Дианич Л.М., Черникова Н.М., Ищейкин Т.Е. Сущность понятия «инновационный потенциал» как экономической категории. Освещена сущность понятия «инновационный потенциал» и научные подходы к его трактовке. Систематизированы взгляды различных зарубежных и отечественных ученых на понятие «инновационный потенциал». Исследованы различные трактовки отечественных и зарубежных ученых сущности понятия «инновационный потенциал». Охарактеризованы составляющие элементы инновационного потенциала в соответствии с различными научными подходами. Предложено определение инновационного потенциала предприятия как совокупность интегральных характеристик, явных и скрытых возможностей, которые позволяют эффективно использовать инновационные ресурсы (сырьевые, трудовые, информационные, технологические) с помощью инновационных компетенций и на основе инновационных организационных способностей для достижения целей инновационного развития.

Ключевые слова: инновационный потенциал, экономическая категория, конкурентоспособность, предприятие, инновационное развитие, элементы инновационного потенциала.

Shymanovskaya-Dianyeh Lyudmila, Chernikova Natalia, Ishcheikin Tymur. The essence of the concept of «innovation potential» as an economic category. The essence of the concept of «innovation potential» as an economic category highlights the essence of the concept of innovation potential and scientific approaches to its interpretation. The concept of «innovation potential» has become «a conceptual reflection of the phenomenon of innovation activity». An enterprise can develop innovation activities only if it has sufficient innovation potential. Innovative development depends on the size and structure of the innovation potential. That is, if an enterprise has the necessary resources, it can develop and implement various innovations in its economic activities. If innovation opportunities are limited, then it is necessary to increase them and choose a follower strategy, that is, to implement improving technologies. Innovation potential as a set of resources, the use of which will lead to the achievement of advantages and strategic goals, needs to be increased and developed. The views of various foreign and domestic scientists on the concept of innovative potential are systematized. Various scientific views of domestic and foreign scientists on the essence of the concept of innovative potential are studied. Interpretation of the concept of innovation potential can be carried out from different approaches, namely: structural-functional, integral, behavioral and process approaches. Each approach has its own understanding of the essence of innovation potential. Scientists have not yet given a general definition of the concept of innovation potential, so depending on the scope of application, innovation potential can be considered as a set of material and non-material resources, as a process of using innovations in economic activities, as the ability of an enterprise to adapt the internal environment to change environmental factors with the use of available resources and opportunities. The components of innovation potential are characterized in accordance with various scientific approaches. It is proposed to define the innovative potential of the enterprise as a set of integrated characteristics, existing and hidden opportunities that allow efficient use of innovative resources (raw materials, labor, information, technology) through innovative competencies and innovative organizational skills to achieve innovative development goals.

Key words: innovation potential, economic category, competitiveness, enterprise, innovative development, elements of innovation potential.

Постановка проблеми. За умов динамічного глобального економічного середовища, для якого характерний постійно зростаючий рівень конкуренції, однією з головних умов формування конкурентної стратегічної перспективи підприємства є його інноваційна активність. Тому для підприємств, які мають прагнення зберегти і підвищити свою конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі, стає актуальною проблема використання інноваційного потенціалу та інноваційного підходу в процесі здійснення господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та підходи до визначення сутності інноваційного потенціалу знайшли відображення у працях багатьох українських та зарубіжних учених. Зокрема, ці питання досліджують такі вчені, як: В.М. Гунін, Н.І. Чухрай, Л.С. Мартюшева, В.О. Калишенко, В.А. Верба, І.С. Новікова та ін. Вивченню сутності інновацій, інноваційного потенціалу підприємства та його інноваційного розвитку присвячено роботи таких науковців, як: В.А. Верба, І.С. Новікова, С.М. Ілляшенко, В.І. Зініченко, Є.О. Монастирний, Є.П. Губін, О.Б. Пушкаренко, С.В. Вовчок, Л.В. Дікань, Л.В. Колесников та ін. Науковці працювали над виявленням сучасних тенденцій та чинників росту інноваційного потенціалу, розробленням механізму оцінки інноваційного потенціалу, обґрунтуванням можливостей використання інноваційного потенціалу підприємства для підвищення його конкурентоспроможності на зовнішньому та внутрішньому ринках.

Формулювання завдання дослідження. Перехід господарюючих суб'єктів на інноваційний шлях розвитку передбачає наявність певного інноваційного потенціалу як запоруки цього розвитку. Інакше кажучи, підприємство може здійснювати розвиток інноваційним шляхом тільки за умови, що воно володіє певним

інноваційним потенціалом, необхідним для реалізації ринкових можливостей. Інноваційний потенціал являє собою комплексну характеристику спроможності підприємства до інновацій. Метою даної статті є вивчення сутності поняття «інноваційний потенціал» як економічної категорії та наукових підходів до його трактування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний потенціал як поняття увійшов до термінів економічної науки як економічна категорія, але в сучасній економічній літературі, у тому числі й українській, немає однозначного його визначення. У наукових роботах цей термін використовується, як правило, операційно під час вирішення інших науково-пізнавальних завдань. У багатьох дослідженнях автори концентрують свої зусилля на вивченні окремих аспектів інноваційного потенціалу, тому в літературі представлені конкретні визначення мало корелюють один з одним.

Термін «потенціал» у його етимологічному значенні походить від латинського слова *potentia* й означає «приховані можливості», які в економічній практиці завдяки праці можуть стати реальністю. В економічній літературі цей термін широко трактується як можливість, наявні сили, резерви, засоби, які можуть бути використані, або рівень, резерв влади в будь-якому сенсі [13, с. 112].

Інноваційний потенціал можна трактувати як ознаку соціально-економічної системи, що характеризує допустимість (доцільність) і максимально можливий результат цілеспрямованої діяльності щодо зміни структурно-функціональних властивостей цієї системи [12, с. 90].

Основні визначення поняття «інноваційний потенціал», запропоновані вченими, представлено в табл. 1.

Інноваційний потенціал можна розглядати на різних рівнях узагальнення: інноваційний потенціал кра-

Таблиця 1

Трактування поняття «інноваційний потенціал» у роботах провідних науковців [2; 9; 11–13]

Автори	Трактування поняття
К. Фрімен	«забезпечує зростання системи за рахунок впровадження нововведень»
В.М. Гунін	ступінь готовності організації виконувати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети – здійснення інноваційного проєкту або програми інноваційних перетворень і впровадження інновації
Н.І. Чухрай	здатність підприємства створювати нову вартість за допомогою залучення всіх наявних матеріальних і нематеріальних активів із метою його інноваційного розвитку
Л.С. Мартюшева, В.О. Калишенко	сукупність організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, що можуть за певних діючих внутрішніх та зовнішніх чинників інноваційного середовища бути спрямовані на реалізацію інноваційної діяльності, метою якої є задоволення потреб суспільства
І.В. Новікова	цілеорієнтована комбінація інноваційних ресурсів та каталізаторів, які уможливають використання цих ресурсів для досягнення мети інноваційної діяльності, підвищення рівня конкурентоспроможності і стратегічного успіху підприємства
В.А. Верба, І.С. Новікова	сукупність інноваційних ресурсів, які перебувають у взаємозв'язку, та умовозабезпечуючих чинників (процедур), які створюють необхідні умови для оптимального використання цих ресурсів із метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства у цілому
С.М. Ілляшенко	комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатностей до їх реалізації, що визначають його спроможність (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, науково-дослідницьку, економічну тощо) приводити у відповідність до зовнішніх внутрішніх можливостей розвитку на основі постійного пошуку, використання і розвитку нових сфер і способів ефективної реалізації наявних і перспективних ринкових можливостей
А.В. Гриньов	сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності
В.І. Зініченко, Є.О. Монастирний, Є.П. Губін, О.Б. Пушкаренко	сукупність продуктів, що знаходяться на різних стадіях розроблення, освоєння або розширення виробництва; можливостей фінансових, технологічних, науково-технічних і кадрових створювати, виробляти і вдосконалити продукцію; умінь організувати розроблення, виробництво, продаж товарів кращих, аніж у конкурентів, найбільш повно відповідних сьогоденням і майбутнім вимогам покупців
О.П. Косенко	комплекс економічних, організаційних і соціальних чинників, що визначають граничну (максимальну) здатність об'єкта самостійно створювати, тиражувати і використовувати створені у себе нововведення, сприймати створені за межами об'єкта інші нововведення входить у взаємодію з іншими об'єктами для спільного створення та/або використання нововведення, а також своєчасно позбавлятися від застарілого в існуючих соціально-економічних і організаційних умов
А.П. Гречан	складна сукупність тих його матеріальних, нематеріальних та фінансових ресурсів, які воно використовує та може залучити для сприйняття та впровадження нововведень як ресурс; при цьому, можливо, залишаючи певну їх частину нагромадженою і невикористаною як резерв на майбутнє
Ю.С. Шипуліна	комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатностей до їх реалізації, що визначають його спроможність (інтелектуальну, технологічну, інформаційну тощо) приводити у відповідність до зовнішніх внутрішніх можливостей розвитку на основі постійного пошуку, використання і розвитку нових сфер і способів ефективної реалізації наявних і перспективних ринкових можливостей
Д.В. Малащук	сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності
Л.В. Дікань, Л.В. Колесников	функціонально залежний від наявності/відсутності факторів (ресурсів) виробництва ступінь можливості досягнення певних змін технологічного, економічного, соціального або організаційного характеру
В.Г. Матвейкін, С.І. Дворецький, Л.В. Мінько, В.П. Таров, Л.М. Чайникова, О.І. Летунова	спроможність системи трансформуватися згідно з фактичним станом речей у новий стан із метою задоволення існуючих або знову виникаючих потреб (суб'єкта-новатора, споживача, ринку і т. п.). При цьому ефективне використання інноваційного потенціалу дає можливість перейти від прихованої можливості до явної реальності, тобто з одного стану в інший (а саме від традиційного до нового)

їни, регіону, галузі або підприємства. Дана концепція почала розроблятися з початку 80-х років і доповнювалася в процесі методологічних, теоретичних і емпіричних досліджень. Однак, незважаючи на те що термін «інноваційний потенціал» в останні десятиліття все частіше використовується сучасними українськими та

зарубіжними економістами, його однозначного розуміння досі не вироблено. Деякі науковці акцентують увагу на вивченні окремих аспектів інноваційного потенціалу, тому в науковій літературі можна зустріти різноманітні визначення, які слабо корелюються один з одним [9, с. 10–15].

Багато вчених вважають, що поняття інноваційного потенціалу, що забезпечує зростання системи за рахунок використання інновацій, уперше було введено в економічні процеси К. Фріменом. Але з погляду деяких науковців першою спробою зрозуміти інновації на мікрорівні стала пропозиція Т. Бернса в 1961 р. нового поняття – «інноваційна потужність», яке відображало здатність організації успішно переймати або впроваджувати нові ідеї, процеси або продукти. Основою такого підходу стала адаптація операційного підходу, запозиченого з методології оперативного управління, що дало змогу звернутися до поняття виробничого потенціалу як спроможності підприємства випускати продукцію в заданому асортименті [9, с. 34–35].

В. Вострякова у своїх наукових працях, узагальнюючи визначення поняття інноваційний потенціал, виділяє такі підходи до його розгляду, як структурно-функціональний, процесний, поведінковий та інтегральний [9, с. 35–40]. Структурно-функціональний підхід, з урахуванням його сутності, переважно є статичним. А процесний, поведінковий та інтегральний підходи утворюють групу динамічних підходів до визначення інноваційного потенціалу підприємства.

Згідно зі структурно-функціональним підходом, інноваційний потенціал слід розглядати як сукупність різних ресурсів підприємства або функціональних складових елементів інноваційного потенціалу та їх комбінацій, що використовуються підприємством для здійснення інноваційної діяльності. Н.І. Чухрай пояснює інноваційний потенціал як комплексну сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів, які використовуються для здійснення інноваційної діяльності підприємства. У ринкових умовах інноваційний потенціал може поєднувати у собі всі ресурси, що забезпечують досягнення конкурентних переваг підприємства за рахунок розроблення та впровадження інновацій. Із точки зору І.Т. Балабанова, до складу ресурсів, що використовуються в інноваційній діяльності та створенні інноваційного потенціалу, входять: матеріальні ресурси, фінансові, інформаційні, науково-технічні ресурси.

Процесний підхід дає визначення інноваційного потенціалу як процесу використання здатності підприємства реалізувати можливості розвитку на основі інновацій, тобто інноваційний потенціал являє собою певну сукупність підприємницьких можливостей, формування та використання яких дає змогу досягти цілей інноваційної діяльності. Цей підхід виділяє такі основні елементи інноваційного потенціалу, як кадровий, інформаційно-методичний, організаційний, матеріально-технічний і фінансовий. При цьому розуміння цих можливостей вченими трактується досить широко – від реалізації науково-технічних досягнень у конкретних продуктах до реалізації будь-яких інноваційних цілей і програм. Цієї точки зору, на нашу думку, дотримуються В.М. Гунін, Н.М. Польова, О.В. Станіславик, Т.А. Соболева та ін.

Підхід до трактування потенціалу з позиції сукупності ресурсів або можливостей і здібностей дещо обмежений. На думку С.М. Ілляшенко, «інноваційний потенціал господарюючого суб'єкта – це комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здібностей до їх реалізації, які визначають його здатність (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, дослідницьку, економічну та ін.) приводити у відповідність із зовнішніми внутрішніми можливостями розвитку на основі постійного пошуку, використання і освоєння нових напрямків і шляхів ефективної реалізації існуючих і перспективних ринкових можливостей». Це визначення поєднує в одне ціле ресурси підприємства, здатність ефективно ними управляти, зовнішні умови господарювання у цілому та інноваційної діяльності зокрема, механізм інноваційного розвитку та роль інноваційного потенціалу в цьому об'єднанні в єдиний комплекс.

Поведінковий підхід розглядає інноваційний потенціал підприємства як сукупність взаємопов'язаних ресурсів і можливостей їх реалізації, які визначають його здатність привести його у відповідність із зовнішніми внутрішніми можливостями розвитку. Представники поведінкового підходу акцентують увагу на

Таблиця 2

Ключові підходи до визначення інноваційного потенціалу підприємства

Підходи	Статичний підхід	Динамічні підходи		
	Структурно-функціональний	Процесний	Поведінковий	Інтегральний
Особливості визначення інноваційного потенціалу	Розглядається як сукупність різних ресурсів підприємства або функціональних складників інноваційного потенціалу та їх комбінацій, які використовуються для здійснення інноваційної діяльності	Трактується як процес використання здатностей підприємства до реалізації можливостей розвитку на основі інновацій, тобто інноваційний потенціал – це сукупність підприємницьких можливостей, формування яких дає змогу досягти цілей інноваційної діяльності	Комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатностей до їх реалізації, що визначають спроможність приведення у відповідність зовнішні внутрішні можливості підприємства	Не лише певне сполучення ресурсів і здатностей підприємства реалізовувати можливості розвитку, а й цілеспрямований процес реалізації можливостей розвитку на основі динамічного поєднання ресурсів і здатностей
Базові категорії	ресурси цілі	здатності (можливості) цілі	ресурси здатності (можливості) цілі	ресурси здатності (можливості) компетенції цілі проекти

Джерело: складено авторами на основі [9]

здатності адаптуватися, змінювати внутрішні чинники у відповідь на зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі управління, розглядаючи при цьому різні набори і комбінації ресурсів та здібностей. С.М. Ілляшенко вважає, що таке трактування інноваційного потенціалу підприємства «пов'язує в єдиний комплекс ресурси підприємства, здатність ефективно управляти ними, зовнішні умови у цілому та інноваційну діяльність зокрема, механізм інноваційного розвитку, роль інноваційного потенціалу в ньому». Такої думки дотримуються А.В. Гриньов, А.П. Косенко, Н.М. Польова, А.В. Станіславик та інші автори.

Відповідно до інтегрального підходу, інноваційний потенціал розглядається не тільки як певна сукупність ресурсів і здатність економічної системи реалізувати можливості розвитку, а й робиться наголос на тому, що використання ресурсів завжди цілеспрямовано й організовано певним чином для досягнення цілей розвитку підприємства. Відповідно, у рамках дослідження інноваційного потенціалу аналізуються цілі та стратегія інноваційного розвитку. Такого підходу дотримуються, зокрема, такі вчені, як А.С. Федонін, І.М. Репіна, А.І. Олексюк, Л.М. Ганущак-Єфименко, С.В. Вовчок, Т.А. Соболева, І.В. Федулова, В.С. Ципурінда, Н.В. Чаленко, В.А. Іва, С. Новікова.

У табл. 2 згруповано основні характеристики вищевказаних підходів.

У цілому під інноваційним потенціалом підприємства найчастіше розуміється сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності [12, с. 89]. Однак виникає питання, що

є першоджерелом досліджуваного феномена»: інноваційний потенціал або інноваційний розвиток?

«Інноваційний потенціал слід розуміти як здатність змінюватися, розвиватися, вдосконалюватися, прогресувати, він є джерелом розвитку. Водночас усе, що веде до інноваційного розвитку, володіє інноваційним потенціалом. Він ніби стоїть на перетині реальності, яка його характеризує, і майбутнього, яке його визначає і водночас ним визначається» [11, с. 454].

Ресурсний підхід і концепція динамічних можливостей дали змогу обґрунтувати значимість ресурсів у більш широкому значенні як джерел формування унікальних здібностей підприємства, його конкурентних переваг. Зазначений диференційований підхід до структурування ресурсів підприємства та вивчення їхнього впливу на формування його ключових компетенцій зумовили виділення інноваційних ресурсів, інноваційних компетенцій та інноваційних здібностей у самостійні та специфічні об'єкти, що органічно взаємодіють в єдиному процесі управління.

Істотним внеском даної теорії є осучаснення розуміння сутності ресурсів, під якими розуміються будь-які активи, що дають підприємствам можливість досягати поставлених цілей. Зауважимо, що важливе місце в сукупності активів підприємства займають ресурси переважно нематеріального інтелектуального характеру, серед яких провідне місце посідають знання, вміння, навички, організаційні процедури і т. д. З цього погляду, вважаємо, необхідно, не відкидаючи інших трактувань інноваційного потенціалу, запропонувати його сучасний зміст з урахуванням досягнень ресурсної теорії.

Рис. 1. Елементи інноваційного потенціалу підприємства

Джерело: побудовано авторами на основі [9]

Нами пропонується розглядати інноваційний потенціал підприємства як сукупність інтегральних характеристик, наявних та прихованих можливостей, які дають змогу ефективно використовувати інноваційні ресурси (сировинні, трудові інформаційні, технологічні) за допомогою інноваційних компетенцій та на основі інноваційних організаційних здатностей для досягнення цілей інноваційного розвитку. Наведений підхід до визначення дає змогу: по-перше, визначити інноваційний потенціал не як статичний показник, а як динамічну категорію; по-друге, охарактеризувати інноваційний потенціал підприємства як відкриту систему, яка об'єктивно реагує на зміни зовнішнього середовища; по-третє, охарактеризувати інноваційний потенціал підприємства як комплексну категорію, що включає сукупність ресурсів, можливостей і компетенцій господарюючого суб'єкта для здійснення інноваційної діяльності. Отже, інноваційний потенціал підприємства являє собою поєднання ресурсів, можливостей і компетенцій в інноваційній діяльності (рис. 1).

Висновки. Отже, беручи до уваги вищевикладене, можна дійти висновку, що інноваційний потенціал органічно пов'язує основні потенційні можливості підприємства з реалізації інноваційного розвитку. Для досягнення високого рівня інноваційного розвитку підприємство повинно не тільки володіти сукупністю всіх матеріальних і нематеріальних активів, а й уміти використовувати у своїй діяльності ефективні рішення, уміння, навички і компетенції. Розвиваючись інноваційним шляхом, господарюючий суб'єкт змушений удосконалювати свою виробничу базу, систему матеріально-технічного забезпечення, оптимізувати структуру збутової мережі і систему руху товарів, адаптуючи їх до змін ринкової ситуації. Водночас відбувається реструктуризація організаційних структур управління, а також набуття досвіду роботи працівниками, фахівцями і менеджерами, удосконалюється система економічних відносин із контрагентами, створюється і зміцнюється імідж підприємства, тобто підвищується його інноваційний потенціал.

Список використаних джерел:

1. Барсукова Ю.В. Развитие инновационного потенциала мясоперерабатывающих предприятий. *Финансовая аналитика: проблемы и решения*. 2017. № 3(333). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitiye-innovatsionnogo-potentsiala-myasopererabatyvayuschih-predpriyatiy> (дата обращения: 23.02.2021).
2. Богма О.С. Сутність інноваційного потенціалу. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2011. № 1. С. 12–15.
3. Бойчук А.Б. Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства з урахуванням особливостей машинобудівної галузі. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 2. С. 129–143.
4. Ващенко Н.В. Сутність інновацій торговельного підприємства. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2014. № 1(28). С. 369–378.
5. Войнаренко М.П. Інноваційний розвиток промислових підприємств: аналіз та оцінки : монографія. Хмельницький : ХНУ, 2010. 444 с.
6. Волощук Л.О. Інноваційний розвиток промислового підприємства: сутність та проблеми аналітичного забезпечення в умовах індикативного управління. *Бізнес Інформ*. 2014. № 11. С. 75–79.
7. Волощук Л.О. Концептуальні засади управління економічно-безпечним інноваційним розвитком промислового підприємства та формування його аналітичних інструментів. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 1(17). С. 234–241.
8. Волощук Л.О., Крисенко А.В. Інноваційна та інтелектуальна безпека промислового підприємства як об'єкти управління в умовах його розвитку. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 6(28). С. 53–62.
9. Вострякова В.Ю. Розвиток інноваційного потенціалу підприємства : дис. ... канд. ек. наук : 08.00.04 ; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. Київ, 2016. 235 с.
10. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. *Проблеми науки*. 2003. № 12. С. 12–17.
11. Гук О.В. Управління розвитком інноваційного потенціалу на основі трансферу технологій. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2015. С. 454–460.
12. Гуреев П.М., Гришин В.Н. Инновационный потенциал: проблемы определения и оценки. *Инновации*. 2017. № 4(222). С. 89–92.
13. Коваленко М.А., Іванець О.О. Теоретичне обґрунтування сутності потенціалу підприємства. *Економічні інновації*. 2011. Вип. 45. С. 112–117.

References:

1. Barsukova Yu.V. (2017) Razvitye ynnovatsyonnoho potentsyala miasopererabatyvaiushchyykh predpriyatiy [Development of innovative potential of meat processing enterprises]. *Financial analytics: problems and solutions*, no. 3, vol. 333. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitiye-innovatsionnogo-potentsialamyasopererabatyvayuschih-predpriyatiy> (accessed 23 February 2021).
2. Bohma O.S. (2011) Sutnist innovatsiinoho potentsialu [The essence of innovation potential]. *Bulletin of Zaporozhe National University. Economic Sciences*. no. 1, pp. 12–15.
3. Boichuk A.B. (2016) Otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva z urakhuvanniam osoblyvostei mashynobudivnoi haluzi [Assessment of the innovative potential of the enterprise, taking into account the peculiarities of the machine-building industry]. *Marketing and innovation management*, no. 2, pp. 129–143.
4. Vashchenko N.V. (2014) Sutnist innovatsii torhovelnoho pidpriemstva [The essence of innovations of a trading enterprise]. *Theoretical and applied issues of Economics*, vol. 28, no. 1, pp. 369–378.
5. Voinarenko M.P. (2010) Innovatsiinyi rozvytok promyslovykh pidpriemstv: analiz ta otsinky: monohrafiya [Innovative development of industrial enterprises: analysis and assessments: monograph]. Khmelnytskyi: KhNU.
6. Voloshchuk L.O. (2014) Innovatsiinyi rozvytok promyslovoho pidpriemstva: sutnist ta problemy analitychnoho zabezpechennia v umovakh indykativnoho upravlinnia [Innovative development of an industrial enterprise: the essence and problems of analytical support in the context of indicative management]. *Business Inform*, no. 11, pp. 75–79.

7. Voloshchuk L.O. (2015) Kontseptualni zasady upravlinnia ekonomichno-bezpechnym innovatsiinym rozvytkom promysloвого pidpryemstva ta formuvannia yoho analitychnykh instrumentiv [Conceptual foundations of managing the economically safe innovative development of an industrial enterprise and the formation of its analytical tools]. *Economics: the realities of time*, vol. 17, no. 1, pp. 234–241.
8. Voloshchuk L.O. (2016) Krysenko A.V. Innovatsiina ta intelektualna bezpeka promysloвого pidpryemstva yak obiekty upravlinnia v umovakh yoho rozvytku. *Economics: the realities of time*, vol. 28, no. 6, pp. 53–62.
9. Vostriakova V.Iu. (2016) Rozvytok innovatsiinoho potentsialu pidpryemstva: dys. ... kand. ek. nauk : 08.00.04 / Vostriakova V.Iu.; M-vo osvity i nauky Ukrainy [Development of innovative potential of the enterprise: dis.... cand. ec. Sciences: 08.00.04]. Ministry of education and science of Ukraine, State Higher Educational Institution «Vadym Hetman Kyiv National Economic University». Kyiv.
10. Hrynov A.V. (2003) Otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpryemstva [Assessment of the innovative potential of the enterprise]. *Problems of science*, no. 12, pp. 12–17.
11. Huk O.V. (2015) Upravlinnia rozvytkom innovatsiinoho potentsialu na osnovi transferu tekhnolohii [Managing the development of innovative potential based on technology transfer]. *Economic Bulletin of NTUU “KPI”*, pp. 454–460.
12. Hureev P.M., Hryshyn V.N. (2017) Ynnovatsyonnyi potentsyal: problemy opredeleniya y otsenky. [Innovation potential: problems of definition and evaluation]. *Innovations*, no. 4, vol. 222, pp. 89–92.
13. Kovalenko M.A., Ivanets O.O. (2011) Teoretychne obgruntuvannia sutnosti potentsialu pidpryemstva [Theoretical justification of the essence of the enterprise's potential]. *Economic innovations*, no. 45, pp. 112–117.